

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

5.3.2009

B6-0000/2009

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas uždavus klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu B6-0000/2009
Komisijai ir B6-0000/2009 Tarybai

pagal Darbo tvarkos taisyklių 108 straipsnio 5 dalį

pateikė Helmuth Markov

Tarptautinės prekybos komiteto vardu

dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Rytų Afrikos bendrijos
valstybių partnerių susitarimo, kuriuo nustatomas ekonominės partnerystės
susitarimo pagrindas, sudarymo

Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Rytų Afrikos bendrijos valstybių partnerių susitarimo, kuriuo nustatomas ekonominės partnerystės susitarimo pagrindas, sudarymo

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2003 m. rugsėjo 25 d. rezoliuciją dėl penktosios Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencijos Kankūne¹, 2005 m. gegužės 12 d. rezoliuciją dėl Dohos derybų raundo įvertinimo po 2004 m. rugpjūčio 1 d. PPO Generalinės tarybos sprendimo², 2005 m. gruodžio 1 d. rezoliuciją dėl pasirengimo šeštajai Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencijai Honkonge³, 2006 m. kovo 23 d. rezoliuciją dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS) poveikio vystymuisi⁴, 2006 m. balandžio 4 d. rezoliuciją dėl Dohos derybų raundo įvertinimo po PPO ministrų konferencijos Honkonge⁵, 2006 m. birželio 1 d. rezoliuciją dėl prekybos ir skurdo: prekybos politikos krypčių kūrimas siekiant padidinti prekybos indėlį mažinant skurdą⁶, į savo 2006 m. rugsėjo 7 d. rezoliuciją dėl derybų dėl Dohos plėtos darbotvarkės (DPD) sustabdymo⁷, į savo 2007 m. gegužės 23 d. rezoliuciją dėl ekonominės partnerystės susitarimų⁸, į savo 2007 m. liepos 12 d. rezoliuciją dėl TRIPS ir galimybės įsigyti vaistų, į savo 2007 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl ekonominės partnerystės susitarimų⁹ ir į savo 2008 m. birželio 5 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d., iš dalies keičiančio Reglamentus (EB) Nr. 552/97, (EB) Nr. 1933/2006 ir Komisijos reglamentus (EB) Nr. 964/2007 ir Nr. 1100/2006¹⁰,
- atsižvelgdamas į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Rytų Afrikos bendrijos valstybių partnerių ekonominės partnerystės susitarimą,
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytą Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno baseino valstybių grupės ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimą (Kotonu susitarimas),
- atsižvelgdamas į Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos 2006 m. balandžio mėn., 2006 m. spalio mėn., 2007 m. gegužės mėn., 2007 m. spalio mėn., 2007 m. lapkričio mėn. ir 2008 m. gegužės mėn. susitikimų išvadas,
- atsižvelgdamas į 2007 m. spalio 23 d. Komisijos komunikatą „Ekonominės partnerystės

¹ OL C 77 E, 2004 3 26, p. 393.

² OL C 92 E, 2006 4 20, p. 397.

³ OL C 285 E, 2006 11 22, p. 126.

⁴ OL C 292 E, 2006 12 1, p. 121.

⁵ OL C 293 E, 2006 12 2, p. 155.

⁶ OL C 298 E, 2006 12 8, p. 261.

⁷ OL C 305 E, 2006 12 14, p. 244.

⁸ OL C 102 E, 2008 4 24, p. 301.

⁹ OL C 323 E, 2008 12 18, p. 361.

¹⁰ *Priimti tekstai*, P6_TA(2008)0252.

susitarimai“ (COM(2007)0635),

- atsižvelgdamas į Bendrąjį susitarimą dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT), ypač į jo XXIV straipsnį,
 - atsižvelgdamas į ketvirtosios Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ministrų konferencijos deklaraciją, priimtą 2001 m. lapkričio 14 d. Dohoje,
 - atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 18 d. ministrų deklaraciją, kuri buvo priimta per Honkonge vykusią šeštąją PPO ministrų konferenciją,
 - atsižvelgdamas į Pagalbos prekybai darbo grupės pranešimą ir rekomendacijas, kuriuos PPO Generalinė taryba priėmė 2006 m. spalio 10 d.,
 - atsižvelgdamas į 2000 m. rugsėjo 8 d. Jungtinių Tautų Tūkstantmečio deklaraciją, kurioje Tūkstantmečio vystymosi tikslai (TVT) nurodomi kaip tarptautinės bendruomenės bendrai priimti skurdo panaikinimo kriterijai,
 - atsižvelgdamas į Gleniglo komunikatą, kurį Didysis aštuonetas paskelbė 2005 m. liepos 8 d. Gleniglo mieste,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 108 straipsnio 5 dalį, kartu su 103 straipsnio 2 dalimi,
- A. kadangi ekonominės partnerystės susitarimai (EPS) turėtų būti suderinami su PPO taisyklėmis susitarimai ir juos vykdant turėtų būti siekiama remti regionų integraciją ir skatinti laipsnišką Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regionų (AKR) šalių ekonomikos integraciją į pasaulio ekonomiką, tokiu būdu skatinant jų tvarų socialinį ir ekonominį vystymąsi ir prisidedant prie bendrų pastangų panaikinti skurdą AKR šalyse,
- B. kadangi pagal PPO taisykles ekonominės partnerystės susitarimus sudariusios šalys neprivalo priimti liberalizavimo įsipareigojimų paslaugų srityse,
- C. kadangi ekonominės partnerystės susitarimai turėtų būti naudojami ilgalaikiams santykiams kurti ir vykdant prekybą plėtrai remti,
- D. kadangi dabartinė finansų ir ekonomikos krizė reiškia, kad sąžiningos prekybos politika pagrįsti santykiai kaip niekada svarbūs besivystančioms šalims,
- E. kadangi laikinajame ekonominės partnerystės susitarime pagrindinis dėmesys skiriamas prekybai prekėmis ir suderinimui su PPO reikalavimais,
- F. kadangi laikinieji ekonominės partnerystės susitarimai turės lemiamą poveikį būsimai Rytų Afrikos bendrijos (RAB) valstybių ir jų prekybos partnerių Rytų ir Pietų Afrikoje ekonominei, socialinei ir aplinkos apsaugos raidai ir politikai,
- G. kadangi RAB valstybės partnerės 2005 m. sukūrė muitų sąjungą ir iki 2010 m. siekia sukurti bendrą rinką, o iki 2012 m. – pinigų sąjungą ir politinę Rytų Afrikos valstybių federaciją,

- H. kadangi laikinasis ekonominės partnerystės susitarimas gali turėti įtakos būsimų RAB valstybių ir kitų prekybos partnerių susitarimų apimčiai ir turiniui bei regiono pozicijai derybų metu,
- I. kadangi ES ir AKR šalys konkuruoja tik ribotu mastu, nes didžiąją dalį ES eksporto sudaro prekės, kurių AKR šalys pačios negamina, tačiau šios prekės joms reikalingos arba tiesiogiai vartoti, arba kaip gamybos priemonės vietos pramonėje,
- J. kadangi RAB valstybės partnerės pareiškė, kad jos norėtų surengti pakartotines derybas dėl kai kurių laikinojo ekonominės partnerystės susitarimo punktų,
- K. kadangi pagal jokių liberalizavimo tvarkaraštį iki 2015 m. iš šalių nereikalaujama pradėti muito tarifų panaikinimo proceso; kadangi RAB šalims suteikiamas 24 metų trukmės laikotarpis pagal laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą numatytam liberalizavimo procesui užbaigti,
- L. kadangi kartu su prekybiniais įsipareigojimais turėtų būti padidinta su prekyba susijusi parama,
- M. kadangi pagalbos prekybai tikslas – remti besivystančių šalių sugebėjimą pasinaudoti naujomis prekybos galimybėmis, kompensuoti prisitaikymo išlaidas ir galimą neigiamą prekybos liberalizavimo poveikį,
- N. kadangi nė viena galimo išsamaus ekonominės partnerystės susitarimo nuostata neturėtų pakenkti RAB valstybių partnerių galimybei užtikrinti geresnę prieigą prie vaistų,
 - 1. yra įsitikinęs, kad, remiantis laikinaisiais ekonominės partnerystės susitarimais, turi būti prisidedama siekiant atgaivinti AKR šalių ir Europos Sąjungos prekybinius santykius, skatinant ekonomikos augimą, regionų integraciją, ekonomikos įvairinimą ir skurdo mažinimą bei įgyvendinant Tūkstantmečio vystymosi tikslus (TVT); taigi primygtinai ragina užtikrinti, kad šie susitarimai būtų įgyvendinami lanksčiai, atsižvelgiant į ribotus RAB valstybių partnerių pajėgumus;
 - 2. pabrėžia, kad šie susitarimai gali būti laikomi patenkinamais tik tada, jei juos taikant pasiekiami trys tikslai: AKR šalims suteikiama tvaraus vystymosi parama, skatinamas jų dalyvavimas pasaulinėje prekyboje ir stiprinamas regionalizacijos procesas; pabrėžia, kad siekdama užtikrinti apsaugą nuo neigiamų pasekmių, atsirandančių atvėrus RAB valstybių partnerių ekonomiką, Europos Sąjunga privalo teikti paramą, kad būtų suteikta realios naudos pasinaudojant prekybos lengvatomis ir kad būtų sudarytos ekonominio ir socialinio vystymosi sąlygos;
 - 3. dar kartą patvirtina savo požiūrį, kad deramai parengus ekonominės partnerystės susitarimą atsirastų galimybė atgaivinti AKR ir ES prekybos santykius, skatinti AKR šalių ekonomikos įvairinimą ir regionų integraciją bei mažinti skurdą AKR šalyse;
 - 4. ragina besiderančias šalis, kaip planuota, baigti derybas 2009 m.; ragina šalis imtis visų priemonių siekiant, kaip planuota, iki 2009 m. pabaigos baigti rengti išsamų AKR šalių ir Europos Sąjungos ekonominės partnerystės susitarimą;
 - 5. pripažįsta, kad pasirašytas laikinasis ekonominės partnerystės susitarimas buvo

naudingas eksportuotojams, kadangi po to, kai 2008 m. sausio 1 d. nustojo galioti Kotonu prekybos režimas, dėl minėtojo susitarimo padidėjo jų galimybės eksportuoti į Europos Sąjungą, taigi AKR šalių eksportuotojai išvengė nuostolių, kurių jie būtų patyrę, jei būtų turėję veikti ne tokios palankios prekybos sistemos sąlygomis;

6. teigiamai vertina tai, kad Europos Sąjunga siūlo AKR valstybėms galimybę daugumą produktų į Europos Sąjungos rinką teikti visiškai be muitų ir kvotų;
7. pabrėžia, kad laikinasis ekonominės partnerystės susitarimas – tai susitarimas dėl prekybos prekėmis, kuriuo siekiama išsaugoti RAB valstybių partnerių galimybes eksportuoti į Europos Sąjungą ir iš esmės padidinti šias galimybes visiškai atveriant rinką ir taikant geresnes kilmės šalies taisykles;
8. pabrėžia, kad pasirašyti laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą būtina, nes tai – žingsnis link tvaraus viso šio regiono augimo, ir atkreipia dėmesį į būtinybę tęsti derybas siekiant išsamaus susitarimo, kuriuo būtų skatinama didesnės apimties prekyba, investicijos ir regionų integracija;
9. primena, kad veikianti regiono rinka yra pagrindinė prielaida sėkmingai įgyvendinti laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą ir kad regionų integracija ir bendradarbiavimas itin svarbūs siekiant užtikrinti socialinį ir ekonominį RAB valstybių partnerių vystymąsi;
10. prašo užtikrinti, kad jokie Europos Sąjungos ir Rytų bei Pietų Afrikos regiono valstybių susitarimai neprieštarautų vieni kitiems ir netrukdytų regioninei integracijai visame šiame regione;
11. pripažįsta, kad laikinajame ekonominės partnerystės susitarime reikia nustatyti pereinamuosius laikotarpius mažoms ir vidutinėms įmonėms (VMĮ), kad jos galėtų prisitaikyti prie pokyčių, kuriuos paskatins šis susitarimas, ir ragina RAB valstybių partnerių valdžios institucijas derantis dėl išsamaus ekonominės partnerystės susitarimo toliau ginti mažų ir vidutinių įmonių interesus;
12. ragina Europos Sąjungą teikti didesnę ir tinkamą paramą ir AKR šalių valdžios institucijoms, ir privačiajam sektoriui, siekiant užtikrinti, kad ekonominiu aspektu pereinamasis laikotarpis pasirašius laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą būtų sklandesnis;
13. taigi pritaria, kad būtų numatytos suderintos tai pačiai prekių grupei taikomų muitų išimtys, ypač susijusios su žemės ūkio prekėmis ir su kai kuriomis apdorotomis žemės ūkio prekėmis, jei šios išimtys iš esmės pagrindžiamos būtinybe apsaugoti besivystančią šių šalių pramonę arba jautrius produktus;
14. ragina Komisiją aiškiau informuoti, kaip AKR regione iš tiesų paskirstomos lėšos, kurios kaip prioritetinės išlaidos numatytos pagal padidintą pagalbos prekybai biudžetą;
15. ragina susijusias šalis teikti aiškia ir skaidrią informaciją apie ekonominę ir politinę padėtį šiose šalyse ir jų vystymąsi, siekiant gerinti bendradarbiavimą su Komisija;

16. sutinka su nuomone, kad į išsamų ekonominės partnerystės susitarimą būtų įtrauktas skirsnis dėl vystomojo bendradarbiavimo, pagal kurį būtų skatinama bendradarbiauti prekybos prekėmis, su pasiūla susijusio konkurencingumo, verslo skatinimo infrastruktūros, prekybos paslaugomis, su prekyba susijusių klausimų, institucijų pajėgumų didinimo ir mokesčių reguliavimo srityse; ragina abi šalis laikytis jų sutarto įsipareigojimo baigti derybas dėl konkurencijos ir viešųjų pirkimų tik tuomet, kai bus sukurti tinkami pajėgumai;
17. primena, kad pagal ekonominės partnerystės susitarimą turi būti numatyta remti RAB valstybių partnerių vystymosi tikslus, politiką ir prioritetus, turint mintyje ne tik šio susitarimo struktūrą ir turinį, bet ir jo įgyvendinimo būdą ir principus;
18. primena, kad 2007 m. spalio mėn. buvo priimta ES pagalbos prekybai strategija, pagal kurią ES įsipareigojo iki 2010 m. kasmet padidinti bendrą su ES prekyba susijusią pagalbą iki 2 000 mln. eurų (1 000 mln. eurų skiriama Bendrijos, kitas 1 000 mln. eurų – valstybių narių); primygtinai reikalauja užtikrinti, kad RAB valstybės partnerės gautų tinkamą ir teisingą dalį;
19. ragina Komisiją paaiškinti, kaip regione iš tiesų paskirstomos lėšos, taip pat ragina ES valstybes nares greta 2008–2013 m. biudžetinių įsipareigojimų numatyti papildomą finansavimą;
20. ragina derybų dėl bet kurio išsamaus ekonominės partnerystės susitarimo dalyvius visiškai atsižvelgti į gamtos išteklių valdymo skaidrumo svarbą ir apibrėžti pažangiąją patirtį, kuria remiantis būtų užtikrinta, kad AKR šalys turėtų kuo daugiau naudos iš minėtųjų išteklių;
21. pabrėžia, kad į bet kokį išsamų ekonominės partnerystės susitarimą turi būti įtrauktos gero valdymo, skaidrios politinės veiklos ir žmogaus teisių nuostatos;
22. pabrėžia prekybos pačiame regione svarbą ir būtinybę plėtoti regioninės prekybos ryšius siekiant užtikrinti tvarų augimą regione; pabrėžia, kad svarbus įvairių regiono subjektų bendradarbiavimas ir suderinamumas;
23. skatina toliau mažinti besivystančių šalių ir regionų grupių tarpusavio tarifus, kurie šiuo metu sudaro 15–25 proc. prekybinės vertės, siekiant skatinti pietinių regionų tarpusavio prekybą, ekonominę plėtrą ir regionų integraciją;
24. ragina Komisiją dėti visas pastangas stengiantis vėl pradėti derybas dėl Dohos plėtros darbotvarkės (DPD) ir užtikrinti, kad vykdant susitarimus dėl liberalizavimo būtų skatinamas skurdžių šalių vystymasis;
25. yra įsitikinęs, kad išsamūs ekonominės partnerystės susitarimai turėtų papildyti susitarimus dėl DPD, o ne būti alternatyva AKR šalims;
26. atsižvelgia į poreikį parengti skyrių, kuriame būtų numatytos dvišalės prekybos apsaugos priemonės; ragina abi šalis be reikalo nesinaudoti šiomis apsaugos priemonėmis;

27. prašo užtikrinti skubią ratifikavimo procedūrą, kad šalys partnerės be nereikalingos gaišaties galėtų turėti naudos iš laikinojo ekonominės partnerystės susitarimo;
28. primena, kad nors laikinasis ekonominės partnerystės susitarimas gali būti vertinamas kaip pirmasis ekonominės partnerystės proceso etapas, teisiniu požiūriu šis susitarimas laikomas visiškai savarankišku tarptautiniu susitarimu, kurio sudarymas nereiškia, kad būtinai reikės sudaryti ir išsamų ekonominės partnerystės susitarimą;
29. pabrėžia, kad galimas Parlamento pritarimas laikinojo ekonominės partnerystės susitarimo sudarymui neturi lemiamos įtakos Parlamento pozicijai svarstant klausimą, ar duoti pritarimą galimo išsamaus ekonominės partnerystės susitarimo sudarymui, kadangi kalbama apie dviejų skirtingų tarptautinių susitarimų sudarymo procedūrą;
30. primena, kad RAB yra vienintelis regionas, kurio visos valstybės sudarė laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą ir pritarė vienodiems liberalizavimo tvarkaraščiams; atkreipia dėmesį į tai, kad turi būti nuolat vertinama, kaip laikomasi šių tvarkaraščių, ir tikrinama, ar juos įgyvendinant nesukuriama pernelyg didelės naštos;
31. pabrėžia, kad laikinasis ekonominės partnerystės susitarimas tikriausiai turės poveikio šio regiono šalių ir jų svarbiausių prekybos partnerių santykiams ir kad turi būti užtikrinama, jog pagal dabartinio susitarimo nuostatas būtų sudarytos palankesnės sąlygos būsimiems prekybos susitarimams;
32. ragina Komisiją lanksčiai reaguoti į RAB valstybių partnerių prašymus peržiūrėti kai kurias laikinojo ekonominės partnerystės susitarimo nuostatas, įskaitant sąvokos „iš esmės visos prekyba“ apibrėžtį, liberalizavimo tvarkaraščius, išlygą dėl didžiausio palankumo režimo, eksporto mokesčių panaikinimą, nacionalinio režimo statusą, dvišales apsaugos priemones, apsaugos priemonių siekiant remti besivystančią pramonę, subsidijų žemės ūkiui ir specialaus apsaugos mechanizmo taikymo trukmę ir *status quo* sąlygą;
33. ragina AKR šalis toliau dalyvauti liberalizavimo procese ir vykdyti šias reformas ne tik prekybos prekėmis srityje, bet ir siekti liberalizuoti prekybą paslaugomis;
34. pabrėžia, kad remiantis ekonominės partnerystės susitarimais turėtų būti prisidedama prie Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimo;
35. pažymi, kad vykstant deryboms dėl ekonominės partnerystės susitarimo kai kurios AKR valstybės, siekdamos, kad visi eksportuotojai būtų traktuojami kaip prekybos partneriai, kuriems taikomas didžiausio palankumo režimas, siūlo į EPS įtraukti išlygą dėl didžiausio palankumo statuso, pagal kurią būtų nustatomi normalūs ir nediskriminuojamieji importuojamų prekių tarifai;
36. palankiai vertina tai, kad derybų metu Europos Sąjunga su AKR šalimis susitarė dėl naujų, geresnių ir lankstesnių kilmės taisyklių, kurios gali būti AKR šalims labai naudingos, jei bus tinkamai jų laikomasi ir deramai atsižvelgiama į mažesnius šių šalių pajėgumus;
37. pabrėžia, kad dėl iškasenų arba medienos produktų eksporto neturi kilti pavojaus trapiai

ekologinės sistemos pusiausvyrai, kuri itin svarbi Afrikos žemynui, ir kad atlyginimo už RAB valstybių partnerių teikiamas ekologines paslaugas sistema turi būti įtraukta į ekonominės partnerystės susitarimą;

38. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti bendrą prekybos ir vystymosi politikos nuoseklumą, svarbios tinkamos ir skaidrios stebėsenos priemonės, kurių įgyvendinimą veiksmingai prižiūrėtų atsakingas Europos Parlamento komitetas;
39. mano, jog svarbu, kad įgyvendinant ekonominės partnerystės susitarimus turėtų būti nustatyta tinkama stebėsenos sistema, kurią koordinuotų atitinkamas Parlamento komitetas, kuriame, siekiant užtikrinti deramą vadovaujamo Tarptautinės prekybos komiteto vaidmens ir bendro vystymosi politikos nuoseklumo pusiausvyrą, dalyvautų Tarptautinės prekybos komiteto ir Vystymosi komiteto nariai; šis Parlamento komitetas turi būti lankstus ir savo veiksmus aktyviai derinti su AKR ir Europos Sąjungos jungtine parlamentine asamblėja; mano, kad ši stebėseną turėtų būti pradama vykdyti patvirtinus kiekvieną laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą;
40. ragina taikyti tinkamas ir skaidrias ekonominės partnerystės susitarimų poveikio stebėsenos priemones, kurių funkcijos ir poveikis būtų aiškūs, taip pat numatyti aktyvesnį AKR valstybių dalyvavimą ir išsamiai konsultuotis su suinteresuotomis šalimis;
41. palankiai vertina tai, kad į laikinąjį ekonominės partnerystės susitarimą įtraukta peržiūros nuostata, pagal kurią patvirtinama, kad ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams po pasirašymo datos numatoma išsamiai persvarstyti susitarimą ir vėliau jį persvarstyti kas penkerius metus, kartu atliekant prekybos įsipareigojimų vykdymo sąnaudų ir pasekmių analizę; jei būtina, reikia atlikti susitarimo nuostatų ir jų taikymo pakeitimus, atsižvelgiant į PPO taisykles ir procedūrą ir jomis vadovaujantis;
42. ragina Tarybą konsultuotis su Parlamentu prieš priimant sprendimą dėl laikino tarptautinių susitarimų taikymo, kai reikalaujama laikytis pritarimo procedūros (kaip numatoma ekonominės partnerystės susitarimų atveju), atsižvelgiant į tai, kad Parlamentas gali vėliau nepritari tarptautiniam susitarimui, kadangi tokiu atveju turėtų būti nustota laikinai taikyti atitinkamą susitarimą;
43. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių ir AKR šalių vyriausybėms ir parlamentams, AKR ir ES Tarybai bei AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai.